

รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเด็กและเยาวชนภายหลัง

ออกจากกระบวนการยุติธรรม : ศึกษาเฉพาะคดียาเสพติด

PATTERNS OF LOCAL ADMINISTRATION FOR TAKE CARING JUVENILE AFTER THE JUSTICE SYSTEM WITHDRAWAL : A CASE STUDY OF NARCOTIC CASES

ปาลินรดา รอดบางยาง¹ ศิวพร เสาวคนธ์² ชูชีวรรณ ตมิศานนท์³

Palynrada Rodbangyang¹ Siwaporn Saowakon² Choocheewan Tamisanont³

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม : ศึกษาเฉพาะคดียาเสพติด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม และจัดทำรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม

จากการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังไม่ได้ให้ความสำคัญดูแลเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดหลังจากออกจากกระบวนการยุติธรรมอย่างชัดเจน โดยรูปแบบเทศบาลเมืองใหม่ บางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี กำหนดให้การดูแลการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและเยาวชน การพัฒนาชุมชน เป็นหน้าที่ของกองสวัสดิการสังคม ซึ่งก็ยังไม่มุ่งเน้นที่เด็กและเยาวชนหลังออกจากกระบวนการยุติธรรมแต่อย่างใด จากการศึกษากฎหมายของสหรัฐอเมริกา กฎหมายของประเทศญี่ปุ่น และประเทศเนเธอร์แลนด์จะมีดูแลเด็กและเยาวชนหลังจากที่ออกจากกระบวนการยุติธรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำซึ่งรูปแบบองค์กรจะมีชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมแต่รูปแบบจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ

ข้อเสนอแนะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญดูแลเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดที่เป็นสมาชิกของชุมชนอย่างเต็มที่และให้เกิดความชัดเจน โดยกำหนดเป็นนโยบาย

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติรัฐกิจและการบริหาร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Student, Doctor of Philosophy (Public and Business Administration Jurisprudence) Sripatum University

² อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Lecturer of Law Faculty, Sripatum University

³ อัยการผู้ช่วย สำนักงานอัยการจังหวัดบึงกาฬ
Assistant Public Prosecutor Office of Bueng Kan Provincial Public

และแผนกลยุทธ์ และควรจัดรูปแบบการดูแลเด็กและเยาวชนหลังปล่อยจากกระบวนการยุติธรรม เป็น “โครงการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรมของเทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง” โดยดำเนินงานในรูปแบบของคณะทำงาน หรือคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ

คำสำคัญ : รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, การดูแลเด็กและเยาวชน, การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม

Abstract

The study entitled “Form of Local Administrative Organizations to Supervise Juveniles after Releasing from the Justice System: A Case Study of Drug Cases” aimed to study and analyze forms of local administrative organizations to supervise juveniles after releasing from the justice system and to provide forms of local administrative organizations to supervise juveniles after releasing from the justice system.

The study revealed that local administrative organizations did not clearly provide any supervisions for juveniles, who committed offences, after releasing from the justice system. For the form of Mueang Mai Bang Bua Thong Municipality, Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province; the supervision of juvenile welfare promotion and community development was the responsibility of the Social Welfare Division, had not focused yet on juveniles after releasing from the justice system. The study of the laws of USA, Japan and the Netherlands found that there are some supervisions for the juveniles after releasing from the justice system with their objective to reduce recidivism rate. The form of organization was conducted by inviting communities to have their roles and participations, while each form was different that depended on the context of each country.

Suggestions were as follows: local administrative organizations should place importance on the supervision of juveniles, who committed offences and were members of such community, with all their best. This shall be clearly implemented by setting policies and strategic plans, the supervision of juveniles after releasing from the justice system should be formed in form of “Project on Supervision of Juveniles after Releasing from the Justice System by Mueang Mai Bang Bua Thong Municipality”. These shall be operated in form of a working group or a committee substantially.

Keywords: Forms of local administrative organization, juvenile supervision, treating on juveniles after releasing from the justice system

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะบทบาทในการส่งเสริมเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญและต้องการการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งสอดคล้องตามนโยบายกระจายอำนาจ ซึ่งได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในหมวดที่ 14 มาตรา 250 วรรคแรกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดการบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนายั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ซึ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชน แต่กฎหมายได้ระบุอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจน แต่ยังมีลักษณะกำหนดหน้าที่อย่างกว้าง ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวตามคำสั่ง หรือคำพิพากษาของศาล หรือการให้ความดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ออกจากกระบวนการยุติธรรมจึงไม่มีความชัดเจนถึงบทบาทหน้าที่ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไข พันฟู เด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กและเยาวชนนั้นสามารถจะกลับมาอยู่ในสังคม ชุมชนปกติสุข ซึ่งจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนนั้นไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม
2. เพื่อจัดทำรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยกำหนดประเด็นเนื้อหาในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การจัดทำ “รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม”

2. ขอบเขตด้านประชากร

- (1) ข้าราชการตุลาการ ศาลเยาวชนและครอบครัว
- (2) ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัว
- (3) ผู้อำนวยการ ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูและติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม

- (4) กลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา

เทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) เกี่ยวกับรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม

2. การศึกษาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยยังได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อแสดงให้เห็นถึงระดับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรมอีกด้วย โดยข้อมูลดังกล่าวนี้จะถูกรวบรวมด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพรรณนาในการอธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; SD)

ผลจากการวิจัย

การดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรมถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากหากมีกระบวนการดูแลติดตามที่มีประสิทธิภาพย่อมจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก รวมไปถึงเด็กและเยาวชนนั้นจะได้กลับมาอยู่ในสังคมได้อย่างปกติและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพของประเทศ ชุมชนควรต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข ฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็ก โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น จึงควรต้องให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนที่

เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรมด้วย ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นเกี่ยวกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม โดยจากวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการจัดรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหา รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม

สภาพปัญหา รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม โดยศึกษาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2560 ตลอดจนพระราชบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นซึ่งการกำหนดหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินั้นเป็นการให้อำนาจดูแลเด็กและเยาวชนไว้กว้างๆในเรื่องของการพัฒนา นอกจากนี้ในประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับยุทธธรรมชุมชนที่เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างสำนักงานกฤษฎีกา สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม เมื่อได้พิจารณาทั้งหลักกฎหมายที่ให้อำนาจและบันทึกความตกลงที่ได้กำหนดภารกิจ 5 ด้าน (กระทรวงยุติธรรม, 2557) เพื่อเป็นแนวทางในทางปฏิบัติ พบว่า ไม่ได้มีการกล่าวถึงการให้ความดูแลเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดหลังจากออกจากกระบวนการยุติธรรมแต่อย่างใด

2. รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ

จากการศึกษามาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เด็กย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่ปรากฏในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child 1989) ดังนี้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, online, 2553) และมีความสำคัญกับชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรมนั้นเมื่อพิจารณาจากอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน ค.ศ. 1985 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2559) ได้กำหนดไว้ในข้อ 11 กำหนดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเด็กและเยาวชนพ้นจากระบบกระบวนการยุติธรรมหากต้องส่งให้ชุมชนก็จะต้องส่งเด็กและเยาวชนให้กับชุมชนที่เหมาะสม โดยจะต้องได้รับความยินยอมจากเด็กและเยาวชน หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ทั้งนี้ในการตัดสินใจส่งให้ชุมชนนี้จะต้องได้รับการพิจารณาจากผู้มีอำนาจก่อนมีการปฏิบัติ อีกทั้งเพื่อความสะดวกในการใช้ดุลพินิจกับคดีของเด็กและเยาวชน

ควรจัดให้มีโครงการต่าง ๆ ในชุมชน นอกจากนี้กฎหมายของสหรัฐอเมริกา (อาร์ณีย์ วิวัฒนาภรณ์ ,2560) จะมีการส่งตัวเด็กและเยาวชนไปยังองค์กรสนับสนุนที่ร่วมมือกับศาล โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่ต้องการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน กฎหมายของประเทศญี่ปุ่น (พิชญา เหลืองรัตนเจริญ. 2555) จะมีอาสาสมัครคุมประพฤติจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล (Volunteer Probation officer : VPO) ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล และประเทศเนเธอร์แลนด์ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2556)

3. รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรมของไทย

ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการดูแลเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม 4 หน่วยงาน คือ ศาลเยาวชนและครอบครัว กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ และโรงพยาบาลตุลาการเฉลิมพระเกียรติ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยปกติในการบำบัดแก้ไข และฟื้นฟู จะเป็นภารกิจการดูแลเด็กและเยาวชนเป็นหน้าที่ของกรมพินิจที่จะมีภารกิจในการบำบัด แก้ไข และฟื้นฟูให้เด็กกลุ่มนี้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยเดิมให้ดีขึ้น คือ เมื่อเด็กออกไปสู่สังคมแล้วสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ไม่ก่อเหตุเป็นอันตรายต่อตนเองและคนรอบข้างซ้ำอีก ซึ่งภารกิจดังกล่าวกรมพินิจฯ กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยต้องมีการจำแนกและจัดการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ตามความจำเป็นของเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน ทั้งในสถานแรกรับ และศูนย์ฝึกอบรม ศูนย์ฝึกและอบรมจะต้องมีจัดเขตพื้นที่ (Zoning) เพื่อประโยชน์ในการดูแลเรื่องความปลอดภัย และการป้องกันดูแลเรื่องความปลอดภัย และการป้องกันไม่让孩子และเยาวชนเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และต้องกำหนดแผนเตรียมความพร้อมกลับสู่สังคมร่วมด้วยตั้งแต่แรก เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนได้เห็นเส้นทางการฝึกอบรมอย่างมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม (กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก, ข้อมูลออนไลน์ 2563)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสถิติการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน	จำนวนปล่อยตัว	จำนวนผิดซ้ำ	ร้อยละ
ปล่อยปีงบประมาณ 2560 ติดตามรอบ 3 ปี	3,774	1,679	44.49
ปล่อยปีงบประมาณ 2561 ติดตามรอบ 1 ปี	3,189	758	23.77
ปล่อยปีงบประมาณ 2561 ติดตามรอบ 2 ปี	3,189	1,213	38.04
ปล่อยปีงบประมาณ 2561 ติดตามรอบ 2 ปี	3,189	1,213	38.04
ปล่อยปีงบประมาณ 2561 ติดตามรอบ 2 ปี 2 เดือน	3,189	1,240	38.88
ปล่อยปีงบประมาณ 2562 ติดตามรอบ 1 ปี	2,769	703	25.39
ปล่อยปีงบประมาณ 2562 ติดตามรอบ 1 ปี 2 เดือน	2,769	740	26.72

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากตัวเลขสถิติการกระทำความผิดซ้ำจะเห็นได้ว่า จำนวนของการกระทำความผิดยังคงมีจำนวนที่น่าเป็นห่วง แม้ว่าในบางปีจะมีจำนวนลดลงก็ตาม ซึ่งจะต้องหาสาเหตุของการที่จะส่งผลให้สามารถลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ จากการศึกษาระหว่างวันฉาย มิตรประชา (2557) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนภายหลังการปล่อยตัว พบว่า สภาพปัญหาที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนคือ สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในชุมชน และสภาพแวดล้อมในสถานฝึกและอบรม อีกทั้งผลการศึกษาของศิริวรรณ กมลสุขสถิต (2563) เกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชีววิทยา ยังพบปัจจัยทางด้านอาชีววิทยาที่สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า ตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการกระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ตัวแปรทฤษฎี การคบหาสมาคมกับเพื่อน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากระบบการยุติธรรมหันกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก สาเหตุสำคัญเกิดจากกลับไปสภาพแวดล้อมในครอบครัว ชุมชน ที่อาจจะยังไม่ให้โอกาส หรือไม่เข้าใจเด็กและเยาวชนเหล่านี้ โดยเฉพาะในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งเด็กและเยาวชนจะกลับไปสมาคมกับเพื่อนกลุ่มเดิม ในประเด็นนี้จะเห็นว่าสภาพแวดล้อมของครอบครัว ชุมชน และเพื่อน ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนอย่างมาก หากพิจารณาสถิติการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยแยกตามลักษณะการอยู่อาศัย

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ครอบครัวอยู่ร่วมกัน (อยู่กับบิดามารดา)	7,523	34.57
ครอบครัวแยกกันอยู่	14,241	65.43
บิดา	2,023	9.29
มารดา	5,056	23.23
ญาติพี่น้อง	5,652	25.97
นายจ้าง	113	0.52
เพื่อนหรือคูครอง	701	3.22
ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง	43	0.20
อยู่ตามลำพัง	226	1.04
แก๊งมิจฉาชีพ	23	0.10
อื่น ๆ	404	1.86
รวมทั้งหมด	21,764	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด มากกว่า 60% ของผู้กระทำความผิดมาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง หากพิจารณาโดยนำแนวความคิดที่ถือว่าเด็กมีสิทธิในฐานะปัจเจกชน ดังนั้น แม้เด็กจะอยู่ในความดูแลของพ่อหรือแม่เด็กก็มีเสรีภาพและสิทธิส่วนบุคคลในตัวเอง สังคมและรัฐก็มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของเด็กเช่นเดียวกับพ่อแม่ พ่อแม่มีสิทธิเป็นเจ้าของเด็กในฐานะผู้ให้กำเนิด และเด็กและเยาวชนต้องได้รับการดูแลอย่างถูกวิธีไม่เป็นที่เสื่อมเสียสวัสดิภาพ และไม่ขัดขวางต่อการพัฒนาการของเด็ก แต่เมื่อใดที่พ่อแม่บกพร่องหรือมีเหตุผลอันใดที่จะกระทำหน้าที่นี้ไม่ได้ รัฐหรือชุมชนหรือองค์กรเอกชนต้องเข้าเป็นธุระช่วยเหลือแก้ไขโดยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและสิทธิความเป็นปัจเจกชนของเด็ก ดังนั้นจากแนวความคิดที่ถือว่าเด็กมีสิทธิในฐานะปัจเจกชน (Individualism) (สรรพสิทธิ์ คุम्พ์ประพันธ์, 2541) และสาเหตุที่เด็กกระทำความผิดเกิดขึ้นจากความบกพร่องของครอบครัว หรือหากดูจากสถิติที่มากกว่า 60% ของผู้กระทำความผิดมาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง จึงถือว่าครอบครัวจากบกพร่องในการดูแลเด็ก รัฐหรือชุมชนหรือองค์กรเอกชนย่อมต้องเข้ามาช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนั้น

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม เฉพาะในคดียาเสพติด เนื่องจาก จากการศึกษาสถิติคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ ระหว่างปีงบประมาณ 2562 - 2563 พบว่า จำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 19,470 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามฐานความผิด พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มากที่สุด คือ มีจำนวน 9,600 คดี คิดเป็นร้อยละ 49.31 ของคดีทั้งหมด จากการให้ความสำคัญกับคดียาเสพติดของงานวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากข้าราชการฝ่ายตุลาการ ให้ความคิดเห็นว่าคดียาเสพติดถือเป็นคดีที่มีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดจำนวนมาก เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อน และสภาพแวดล้อม เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางคนขาดความอบอุ่น หรือขาดการยอมรับในชุมชนก็จะหันไปหายาเสพติด นอกจากนี้คดียาเสพติดยังส่งผลให้เด็กและเยาวชนนั้นกระทำความผิดในคดีอื่นๆด้วย จากการศึกษาแบบเทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรมนั้นย่อมเป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม/ความปลอดภัยและการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยหน่วยงานที่มีส่วนจะเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการสังคมสงเคราะห์ การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและเยาวชน การพัฒนาชุมชน การจัดให้มีและสนับสนุนกิจกรรมศูนย์เยาวชนเป็นหน้าที่ของกองสวัสดิการสังคม แต่ในปัจจุบันไม่ได้ปรากฏเกี่ยวกับการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม

4. การจัดทำรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม

จากการศึกษารูปแบบขององค์กรในการดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เกิดจากแนวคิดในการสร้างเครือข่ายในการทำงานด้านการแก้ไข บำบัด พื้นฟูเด็กและเยาวชน ทั้งรูปแบบของเครือข่ายในการทำงานด้านการแก้ไข บำบัด พื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2553 รูปแบบองค์กรเครือข่ายที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยศาลเยาวชนและครอบครัว และองค์กรสนับสนุนการปฏิบัติงานของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งเป็นการจัดทำรูปแบบของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น พบว่า แม้ว่าจะได้มีการดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชน แต่การดำเนินงานจะเป็นในส่วนของหน่วยงานที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมโดยตรง เพียงแต่ให้ชุมชน หรืออาสาสมัครชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมเท่านั้น ยังไม่ปรากฏว่ามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรมแต่อย่างใด ในการจัดทำรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม โดยผู้วิจัยกำหนดรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และจากการศึกษาปัจจัยของการรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม ย่อมจะต้องประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ หลักๆ ดังนี้

(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ในการพิจารณาลักษณะของนโยบายสาธารณะ เป็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 มาตรา 250

(2) ชุมชน หมายถึง ครอบครัว โรงเรียน คนในชุมชน เนื่องจากเด็กและเยาวชนอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากกว่าจึงมีความสำคัญที่ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กและเยาวชน ซึ่งสิทธิชุมชนที่เป็นสิทธิอันชอบธรรมตามกฎหมาย เป็นสิทธิของส่วนรวมที่ชุมชนแห่งหนึ่งสามารถใช้เพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของชุมชน

ในการจัดทำรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม : ศึกษาเฉพาะคดียาเสพติดนี้ ผู้วิจัยได้น้อมนำแนวทางของ “โครงการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนโดยน้อมนำศาสตร์พระราชมารับใช้” ที่สมเด็จพระเจ้าเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ที่พระองค์ท่านทรงดำริขึ้น เพื่อ เตรียมความพร้อมและยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดและผู้ที่เป็นผู้เสียหายให้เป็นไปตามหลักการสากล ซึ่งจากการศึกษาโครงการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนโดยน้อมนำศาสตร์พระราชมารับใช้นั้น เป็นความร่วมมือของหน่วยงานหลายฝ่ายที่มุ่งเน้นให้ผลสัมฤทธิ์เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนดังกล่าวเมื่อออกจากกระบวนการยุติธรรมจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติ เพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ การเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย การลดปัญหาหนี้สิน ตลอดจนเพิ่มช่องทางการกระจาย

รายได้ก็นำไปสู่การลดปัญหาการก่ออาชญากรรม และจากการสัมภาษณ์คณะทำงานได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชนที่เป็นต้นแบบหลังจากได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว เด็กและเยาวชนมีความพฤติกรรมที่ดีขึ้น และมองเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น โดยโครงการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนโดยน้อมนำศาสตร์พระราชาเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่เด็กและเยาวชนจะออกจากกระบวนการยุติธรรม ไม่ได้ติดตามดูแลเด็กและเยาวชนหลังจากออกจากกระบวนการยุติธรรม และหากมีการติดตามดูแลเด็กและเยาวชนหลังจากออกจากกระบวนการยุติธรรมก็ยิ่งจะส่งผลที่ดีต่อเด็กและเยาวชนอย่างมาก สำหรับความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมดูแลเด็กและเยาวชนหลังจากออกจากกระบวนการยุติธรรม ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นด้วยอย่างมาก แต่จะต้องทำให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหารูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม ซึ่งในปัจจุบันยังไม่ปรากฏชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม ย่อมจะส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิด เพราะเมื่อเด็กและเยาวชนยังต้องกลับไปอยู่กับครอบครัว หรือบุคคลที่เด็กพักอาศัยอยู่ด้วยนั้นหมายถึงว่า จะต้องกลับไปสู่ชุมชนเดิม ดังนั้นการที่ชุมชนจะต้องมีบทบาทในการดูแลเด็กและเยาวชนในส่วนนี้จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างที่สุด และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการแก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน เพื่อให้สอดคล้องกับทฤษฎีในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอันจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก รวมไปถึงเด็กและเยาวชนนั้นจะได้กลับมาอยู่ในสังคมได้อย่างปกติและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพของประเทศ

2. รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ จากการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ และมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และกฎหมายของสหรัฐอเมริกา กฎหมายของประเทศญี่ปุ่น และประเทศเนเธอร์แลนด์ เกี่ยวกับรูปแบบของการสำหรับการดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดหลังจากออกจากกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ในแต่ละประเทศจะมุ่งเน้นปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเป็นไปตามทฤษฎีการแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งสำนัก Positive จะอาศัยวิธีการและกระบวนการทางการแพทย์ในการแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ในทางปฏิบัติของต่างประเทศจะเห็นว่าได้มีโปรแกรมในการประเมิเด็กและเยาวชน อีกทั้งการแก้ไข ฟื้นฟูของต่างประเทศนั้นจะมุ่งการแก้ไขเป็นรายบุคคล ที่เป็นวิธีการทำให้ผู้รับการแก้ไขละเว้นจากการประกอบอาชญากรรมโดยสมัครใจ การแก้ไขเป็นรายบุคคลนี้ใช้กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแบบหนึ่งต่อหนึ่ง เช่นเดียวกันกับความสัมพันธ์ระหว่างลูกศิษย์กับครู หรือระหว่างนักจิตวิทยาคลินิกกับคนไข้ที่กำลังอยู่ในระหว่างการ

วิเคราะห์สาเหตุ ความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่งที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับผู้กระทำความผิดในชุมชน หรือในทัณฑสถานบำบัด และเชื่อกันว่าผู้กระทำความผิดได้เตรียมพร้อมที่จะยอมรับเอาบริการต่างๆ จากผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาไปจนจบกระบวนการแก้ไขฟื้นฟู เช่น การติดตามดูแลเด็ก และเยาวชนของประเทศเนเธอร์แลนด์ ที่ใช้แผนการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเฉพาะราย แบบไร้รอยต่อ (Uninterrupted Tailor-Made Routing) หรือวิธีการของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ให้ เด็กและเยาวชนกลับเข้าไปอยู่ในสังคมโดยให้เด็กและเยาวชนเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมที่เหมาะสมกับแต่ละคน

3. รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจาก กระบวนการยุติธรรมของไทย รูปแบบเทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัด นนทบุรี ในดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรมนั้นย่อมเป็นไปตามยุทธศาสตร์ ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม/ความปลอดภัยและการรักษาความสงบ เรียบร้อย โดยหน่วยงานที่มีส่วนจะเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการสังคมสงเคราะห์ การส่งเสริม สวัสดิการเด็กและเยาวชน การพัฒนาชุมชน การจัดให้มีและสนับสนุนกิจกรรมศูนย์เยาวชน เป็น หน้าที่ของกองสวัสดิการสังคม ดังนั้นในการจัดการรูปแบบต่อเด็กและเยาวชนภายหลังออกจาก กระบวนการยุติธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถจะดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากถือว่าเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอันที่จะการสังคม สงเคราะห์ การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและเยาวชนและสนับสนุนเด็กและเยาวชนในชุมชน นอกจากนี้ จะต้องมีคนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการ ยุติธรรมด้วย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลแก่เด็กและ เยาวชนที่เคยกระทำความผิดจะไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ และก่อประโยชน์ในการชุมชนอีก ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับความ พร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการ ยุติธรรม จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการดูแลเด็กและเยาวชนของเทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง โดยภาพรวมเทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง มีความพร้อมในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจาก กระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น เท่ากับ 4.23, SD = 0.53) ซึ่งจะเป็นส่วน สนับสนุนที่สำคัญที่ทำให้เกิดความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรมต่อไป

4. การจัดทำรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย ออกจากกระบวนการยุติธรรม จากรูปแบบขององค์กรในการดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า แม้ว่าจะได้มีการดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็ก และเยาวชน แต่ในปัจจุบันการดำเนินงานจะเป็นในส่วนของหน่วยงานที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม

โดยตรง เพียงแต่ให้ชุมชน หรืออาสาสมัครชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมเท่านั้น แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรมแต่อย่างใด การจัดทำรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม : ศึกษาเฉพาะคดียาเสพติดนี้ ผู้วิจัยจะได้้นำแนวทางของ “โครงการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนโดยน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้” ที่สมเด็จพระเจ้าเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ที่พระองค์ท่านทรงดำริขึ้นเพื่อ เตรียมความพร้อมและยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดและผู้ที่เป็นผู้เสียหายให้เป็นไปตามหลักการสากล

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา และศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ การดูแลเด็กและเยาวชน ภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

จากการศึกษาถึงความสำคัญของการรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม เห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นควรมีบทบาทในการแก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิด เพื่อให้สอดคล้องกับทฤษฎีในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอันจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก รวมไปถึงเด็กและเยาวชนนั้นจะได้กลับมาอยู่ในสังคมได้อย่างปกติและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญดูแลเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดที่เป็นสมาชิกของชุมชนอย่างเต็มที่และให้เกิดความชัดเจน โดยกำหนดนโยบายการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม โดยให้อยู่ในยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม/ความปลอดภัยและการรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงจัดตั้งคณะกรรมการทำงานเกี่ยวกับการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม

2. ข้อเสนอแนะด้านปฏิบัติ

จากการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรศาลยุติธรรม และชุมชน เพื่อให้เข้าใจและรับทราบรูปแบบการทำงานด้านการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรมของเทศบาล เพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงานความร่วมมือ

(2) จัดให้มีผู้รับผิดชอบเฉพาะในการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม มีเงินสนับสนุนที่ชัดเจน และประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องและคนในชุมชน

(3) สร้างความเข้าใจให้กับชุมชนและสมาชิกในชุมชนเพื่อให้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อให้โอกาสเด็กและเยาวชนในการกลับเข้ามาอยู่ในชุมชน

(4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน ให้ร่วมกันในการดูแลเด็กและเยาวชนหลังปล่อยจากกระบวนการยุติธรรม โดยจัดทำเป็น “โครงการดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรมของเทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง” โดยดำเนินงานในรูปแบบของคณะทำงาน หรือคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ

บรรณานุกรม

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.(2559).กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน ค.ศ. 1985. สืบค้น มกราคม 2564. จาก <http://www2.djop.moj.go.th/media/k2/attachments/10020001.pdf>
- กระทรวงยุติธรรม. (2557). **บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างสำนักงานกฤษฎีกา สำนักราชเลขาธิการ สำนักราชการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม.**
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560- 2564 .** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ เจ. เอส. การพิมพ์.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ.(2561). **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564.** กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ เจ. เอส. การพิมพ์.
- ตะวันฉาย มิตรประชา. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนภายหลังการปล่อยตัว .**วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย ปทุมธานี** .35 ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน
- ประธาน วัฒนวาณิชย์, (2528):“กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนการศึกษาเปรียบเทียบ บรรทัดฐานทางด้านกฎหมาย,” **วารสารนิติศาสตร์** 15, 3 กันยายน .
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขานิติศาสตร์. (2539) .**เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานยุติธรรม หน่วยที่ 1-8 การบริหารงานยุติธรรม** . นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มณฑิชา ผลหาญ . (2562). **สิทธิเด็กขั้นพื้นฐานตามหลักการสากลในรัฐธรรมนูญไทย 2560.**

เอกสารบทความวิชาการ ด้านเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิ.

ประสิทธิ์ เอกบุตร.(2532).อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ. **วารสารสุขุทัยธรรมาธิราช** .1 (2) .ธันวาคม.

ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2541). การปฏิรูประบบการลงโทษแนวทางสหวิทยาการโดยเน้นทางอาชญาวิทยา. **บทบัญญัติ**. เล่มที่ 54. ตอน 4. (ธันวาคม)

วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (ม.ป.ป). มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก.**คูลพาท**. 5(41).

วรภัทร รัตนพาณิชย์. (2562). กระบวนการติดตามเด็กและเยาวชนกระทำความผิดภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม. **วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์** ปีที่ 45 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน.

ศิริวรรณ กมลสุขสถิต. (2563). แนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา. **วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์** ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน.

สรรพสิทธิ์ คุณทรัพย์พันธ์.(2541) . แนวทางการป้องกันแก้ไขการละเมิดสิทธิเด็กในประเทศไทย. **คูลพาท**. 45. 1 (มกราคม-มิถุนายน).